Resum · L'economia de les persones

Per a estudiar. Tot el que entra a la prova de la unitat 1, en dues cares. Les casetes de dalt són per a marcar el que ja saps fer: les que et queden buides són el teu pla d'estudi.

Què has de saber fer

- ☐ Explicar el problema econòmic amb les teues paraules
- ☐ Classificar una necessitat pels dos criteris
- ☐ Dir de quin tipus és un bé i **per quin criteri**
- ☐ Calcular el cost d'oportunitat d'una decisió teua
- ☐ Distingir què és i què no és cost d'oportunitat
- ☐ Aplicar l'anàlisi marginal a un cas
- ☐ Reconéixer un incentiu i dir què canvia
- ☐ Usar el vocabulari sense confondre'l

1 · El problema econòmic

Les **necessitats** de les persones són **il·limitades**: quan en satisfàs una, n'apareixen de noves. Els **recursos** per a satisfer-les són **escassos**. D'eixes dues coses juntes ix tot: **cal elegir**, i elegir sempre vol dir renunciar a alguna cosa.

LES NECESSITATS ES CLASSIFIQUEN…	EN DOS TIPUS	EXEMPLE
Segons la seua **importància**	**Primàries** (imprescindibles per a viure) · **secundàries**	Menjar · anar-se'n de viatge
Segons **qui** les té	**Individuals** (d'una persona) · **col·lectives** (del grup)	Calçar-me · l'enllumenat del carrer

2 · Béns i serveis

Un **bé** és una cosa material que satisfà una necessitat; un **servei**, una activitat. El mateix objecte pot ser de dos tipus distints: **el criteri és l'ús que se'n fa**, no la cosa.

CRITERI	TIPUS	COM ES DISTINGIXEN
Escassetat	**Lliures** · **econòmics**	El lliure n'hi ha per a tothom i no té preu (l'aire). L'econòmic és escàs
Per a què servixen	**De consum** · **de capital**	El de consum satisfà directament; el de capital servix per a **produir-ne d'altres** (una màquina)
En quin punt estan	**Intermedis** · **finals**	L'intermedi encara s'ha de transformar (la farina del forn); el final ja està llest per a usar-se

Compte. La farina del forner és un bé **intermedi** i la del teu rebost, **de consum**. Mateixa farina, categories distintes: sempre has de dir **per quin criteri** ho classifiques.

3 · Elegir és renunciar: el cost d'oportunitat

El **cost d'oportunitat** és **el valor de la millor alternativa a què renuncies** quan tries. No és el que pagues: és el que deixes de fer.

Les dues regles que decidixen la nota. Només compta **la millor** alternativa, mai la suma de totes. I quan es tracta de dos béns, es mesura **en unitats de l'altre bé**, mai en euros.

Dissabte pots treballar 5 hores (40 €), estudiar o quedar-te al llit. Si tries estudiar, el cost d'oportunitat són **els 40 €**: l'alternativa que més valia. Quedar-te al llit no s'hi suma, perquè no hauries pogut fer les dues coses alhora.

L'**anàlisi marginal** és decidir mirant **una unitat més**: val la pena esta hora d'estudi més? Val la pena fabricar una samarreta més? Es compara el que guanyes amb eixa unitat i el que et costa, no els totals.

4 · Com decidim de veritat

La teoria suposa que la gent decidix amb el cap freda. A la pràctica no sempre: decidim amb presses, amb informació incompleta i mirant què fan els altres.

Incentius. Allò que fa que et compense canviar de conducta: un descompte, una beca, una multa. No canvia el que vols, canvia el que et convé fer.

Influències. La publicitat, el grup d'amics, com està col·locat el producte a la botiga i les ganes de tindre-ho ja.

Informació. Decidir bé exigix comparar. Si només mires un preu i no el de al costat, no estàs elegint: estàs acceptant.

Els errors que més es repetixen

1. **Sumar totes les alternatives.** El cost d'oportunitat n'és **una**, la millor.
2. **Dir-lo en euros quan es tracta de dos béns.** Va en unitats de l'altre bé.
3. **Classificar un bé sense dir el criteri.** «És de capital» no val: cal dir per a què s'usa.
4. **Confondre necessitat secundària amb capritx.** Secundària vol dir que millora el benestar, no que siga absurda.

Vocabulari de la unitat

Economia — ciència que estudia com es reparteixen uns recursos escassos entre necessitats il·limitades.

Escassetat — no n'hi ha prou per a tot el que es voldria.

Necessitat primària — imprescindible per a viure.

Necessitat secundària — millora el benestar però no és imprescindible.

Bé lliure — n'hi ha per a tothom i no té preu.

Bé econòmic — és escàs i costa recursos aconseguir-lo.

Bé de consum — satisfà la necessitat directament.

Bé de capital — servix per a produir altres béns.

Bé intermedi — encara s'ha de transformar.

Cost d'oportunitat — valor de la millor alternativa a què es renuncia.

Anàlisi marginal — decidir comparant el benefici i el cost d'una unitat més.

Incentiu — allò que fa que compense canviar de conducta.

Posa't a prova

Contesta-les sense mirar amunt. Si en falles una, torna a l'apartat.

a) Per què hi ha un problema econòmic, si cada vegada produïm més coses?

b) L'aigua d'una font pública i una botella d'aigua del súper: mateix tipus de bé?

c) Una furgoneta és un bé de consum o de capital? De què depén?

d) Compres una entrada de 20 € i eixe dia et conviden a una festa que t'abellix més. Quin és el cost d'oportunitat d'anar al concert?

e) Un supermercat regala el segon producte. Quin incentiu és i què pretén canviar?

f) Posa un exemple teu on l'anàlisi marginal et faça canviar de decisió.

Solucions. 1 perquè les necessitats creixen sempre i els recursos continuen sent escassos · **2** no: la de la font és lliure i la del súper, econòmica · **3** depén de l'ús: de capital si s'hi treballa, de consum si és per a tu · **4** la festa, que era la millor alternativa (els 20 € ja els has pagats) · **5** un incentiu econòmic: que compres més quantitat de la que pensaves · **6** resposta oberta: ha de comparar el guany i el cost d'**una unitat més**